

Сдружение за
Електронни
Комуникации

София 1000
Бул. "Патриарх Евтимий" 36,
Вх.Б
Тел.: +359 (2) 9887360,
9887361
Факс: +359 (2) 9877096
Ел. поща: info@bgsec.org
Уеб-страница:
<http://www.bgsec.org>
Булстат: 130031903

Изх. № 030 /28.08.2009 г.

Комисия за регулиране на съобщенията	
Вх. №:	12-01-5041
Дата:	28.08.09

До
Д-р Веселин Божков
Председател
Комисия за регулиране на
съобщенията (КРС)
София, ул. "Гурко" 6

Копие
Г-н Валентин Хараламбов
Зам.- председател, КРС

Г-жа Анета Иванова
Член, КРС

Г-жа Десислава
Преображенска
Член, КРС

Г-жа Вяра Минчева
Член, КРС

Г-н Петър Рендов
Член, КРС

Г-н Тодор Костурски
Член, КРС

Г-н Свилен Попов
Член, КРС

Г-н Радослав Илиевски
Член, КРС

Относно: Повторно обществено обсъждане на Проект на решение за определяне на пазарите на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително напълно необвързан и споделен достъп) в определено местоположение и на предоставяне на ширококолов достъп на едро като съответни пазари, подлежащи на ех ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответните пазари, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия

Уважаеми г-н Председател,
Уважаеми членове на Комисията за регулиране на съобщенията,

С Решение №767 от 23.07.2009г. на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/Комисията) бе открита процедура за провеждане на обществено обсъждане на Проект на решение за:

1.1. определяне на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително напълно необвързан и споделен достъп) в определено местоположение като съответен пазар, подлежащ на ех ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на това предприятие;

1.2. определяне на пазара на предоставяне на ширококолов достъп на едро като съответен пазар, подлежащ на ех ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на това предприятие („Решението”) с приложение към него („Приложението”)(заедно „Проекта”). В тази връзка представяме следното становище на Сдружението за електронни комуникации (СЕК), съдържащо конкретни забележки и предложения по Проекта:

I. Забележки във връзка с раздел V, б. А. на Решението

С раздел V, б. А на Решението КРС налага, продължава и изменя специфични задължения на „Българска телекомуникационна

компания” АД (БТК) като предприятие със значително въздействие върху пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежовата инфраструктура в определено местоположение по отношение на необвързания достъп до абонатната линия.

1. Липса на разширяване на определението за достъп до абонатната линия

Проектът на КРС не е съобразен с факта, че със Закон за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения, обн. бр. 17 на ДВ от 6 март 2009 г., е изменена дефиницията за „абонатна линия”. От определението е отпаднало ограничението, че абонатна линия може да бъде само усукана медна двойка, и сега разпоредбата на пар. 1, т. 2 на Допълнителните разпоредби на ЗЕС гласи:

„Абонатна линия” е физическата верига, която свързва крайна точка на обществена фиксирана телефонна мрежа в помещения на абоната с главния репартистор или друго еквивалентно съоръжение.

Доколкото съгласно определението, дадено с т. 34 на пар. 1 на Допълнителните разпоредби на ЗЕС, необвързан достъп до абоната линия е осигуряване на самостоятелно или съвместно ползване до абонатната линия, без законът да прави разлика в използваната технология, на КРС е следвало да съобрази промяната в закона и да измени пазарния си анализ, като предвиди възможност за предоставяне на достъп и до абонатни линии на предприятието със значително въздействие на пазара (БТК), които са различни от усукани медни двойки, а именно – оптични абонатни линии.

Изследването на въпроса с необвързания достъп до оптичните абонатни линии би бил напълно в съответствие с *проекта на Препоръка на ЕК за регулиран достъп до мрежите от ново поколение*¹ (Проект за Препоръка). Общественото обсъждане на Проекта за Препоръка приключи на 24 юли 2009 г. и се очаква препоръката да бъде окончателно приета през есента на 2009 г. (т.е. преди окончателното приемане на решението за завършване на разглеждания пазарен анализ от КРС). Съгласно т. 19 на Проекта за Препоръка, в случаите, в които предприятието със значително въздействие на пазара разгръща FTTH мрежа, регулаторните органи трябва да

¹ Текстът на проектът може да бъде видян на адрес: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/nga_2/09_0611_nga_recommendation_spc.pdf

осигурят необвързан достъп до оптичната абонатна линия. Подобна мярка трябва да бъде съпътствана от съответни мерки, осигуряващи съвместно разполагане и бекхоул. Достъпът трябва да бъде даван в най-подходящата точка от мрежата, който обикновено е „метро точка на присъствие” – точка, еквивалентна на главния репартитор при медните мрежи. Съгласно Проекта на Препоръката съществуващите типови предложения за необвързан достъп трябва да бъдат изменени за да включат необвързания достъп до оптичната абонатна линия.

Във връзка с горното, като минимум, навсякъде в текста на Решението и Приложението към него следва да бъдат заличени думите „усукана метална двойка” и да бъде предприет технологично неутрален подход, който да позволи, при бъдещо развитие на оптичната мрежа на БТК до крайните потребители, в Типовото предложение за необвързан достъп да бъдат наложени задължения за предоставяне на необвързан достъп до оптичната абонатна линия.

2. Изменение и допълване на ценовите задължения

Т. 5.3. на раздел V, б. А. на Решението предвижда, че до одобряване на разходоориентирани цени, БТК прилага наложените ценови ограничения, съгласно Приложението, в което е предвидено, че тези ценови ограничения са следните:

- до доказване на разходоориентирани цени, БТК се задължава да прилага цени за услугите за необвързан достъп, съгласно наложените ценови ограничения в процедурата за одобряване на Типово предложение;
- до одобряване на Типово предложение, прилаганите от БТК цени следва да се не по-високи от цените по договора между БТК и „Орбител” ЕАД към м. септември 2008 г.

Предложените ценови ограничения са еквивалентни на цените, които понастоящем БТК предлага на алтернативните оператори. Повече от 4 години след подписване на първите договори за необвързан достъп до абонатната линия, не е налице търговско предлагане на ширококолов достъп чрез ползване на необвързан достъп, което е показателно за факта, че съществуващите условия за предоставяне на необвързан достъп не създават конкурентни условия за предоставяне на ширококолов услуги на крайни потребители.

Считаме, че всички цени за необвързан достъп (за инсталиране и месечен абонамент за вътрешен кабел за свързване; за откриване на съединителна линия на чифт и за месечен абонамент; за съвместно разполагане и други форми на съвместно ползване; за измерване, проучване и отказ от усукана медна двойка) трябва да бъдат *съществено намалени*. В частност, месечната абонаментна цена на едро за съвместен достъп трябва да бъде намалена до 4 лв. без ДДС, а за самостоятелен достъп – до 8 лв. без ДДС.

II. Забележки във връзка с раздел V, б. Б. на Решението

С раздел V, б. Б. на Решението КРС налага, продължава и изменя специфични задължения на „Българска телекомуникационна компания” АД (БТК) като предприятие със значително въздействие върху пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежовата инфраструктура в определено местоположение по отношение на предоставянето на достъп до пасивна инфраструктура

1. Липса на задължение за публикуване на Типово предложение

Не можем да приемем аргументите на КРС (стр. 141 от Приложението) за неналагане на БТК на задължение за публикуване на Типово предложение за достъп до подземната каналната мрежа и Типово предложение за съвместно ползване на помещения, съоръжение и кули. Формата на въвеждане на Типово предложение с нищо не е по-тежка от изискването за разработване на Общи условия – по отменения Закон за далекосъобщенията Общите условия на БТК, подобно на Типовите предложения по ЗЕС, бяха подложени на обществено обсъждане, трябваше да бъдат одобрени от КРС, индивидуалните договори не можеха да ги изменят и пр. Абсолютно несъстоятелно е и изтъкнатото съображение, че БТК има задължение да измени, съответно да изготви четири типови предложения. Броят на типовите предложения, които БТК трябва да изготви, е функция от липсата на конкуренция/наличието на конкурентни проблеми на редица пазари на едро и дребно, довели до нуждата от налагане на множество специфични задължения на БТК. Не може антиконкурентното поведение на БТК да бъде основание за проява на състрадателно отношение от страна на регулатора, който да се въздържа от необходимата намеса единствено за да не постави в неудобството да изготвя Типово предложение

предприятието, което има 97,5% от пазара на достъп до фиксирана телефонна услуга и 100% от пазара битстрийм достъп, необвързан достъп и достъп до пасивна инфраструктура. Големината на предприятието и значителния финансов и експертен ресурс, с който разполага БТК, предполагат че за дружеството няма да представлява непропорционално задължение изготвянето на две допълнителни Типови предложения, още повече, че то вече е публикувало общи условия със същия предмет, чието съдържание и структура в голяма степен се припокриват със структурата и съдържанието на необходимите да бъдат изготвени Типови предложения.

Практиката в страните-членки на ЕС показва, че навсякъде, където задължение за съвместно ползване на каналната мрежа е наложено като част от анализа на Пазар 4 от Препоръката за определяне на съответните пазари за продукти и услуги на ЕК от 2007г.² (Препоръката на ЕК от 2007 г.), е предвидено публикуване на Типово предложение.

Така през м. юли 2008 г. френският регулатор при анализ на пазар 4 от Препоръката на ЕК от 2007 г. налага на Франс Телеком задължение да публикува Типово предложение за достъп до гражданската инженерна инфраструктура за FTTx мрежи. Типово предложение публикува и Португал Телеком при изпълнение на законовото си задължение за предоставяне на достъп до каналната мрежа. След завършване на втори кръг анализи на пазари 4 и 5 от Препоръка на ЕК от 2007 г., испанският регулатор също налага задължение на Телефоника да публикува Типово предложение.

Налагането на задължение за публикуване на Типово предложение би било напълно в съответствие с *проекта на Препоръка на ЕК за регулиран достъп до мрежите от ново поколение*³ (Проект за Препоръка). Съгласно т. 13 на Проекта за Препоръката, регулаторът трябва да приеме типово предложение за достъп до физическата мрежова инфраструктура (пасивната инфраструктура). Типовото

² Препоръка на Комисията от 17 декември 2007 година относно релевантните пазари на продукти и услуги от сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги.

³ Текстът на проектът може да бъде видян на адрес: http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/doc/library/public_consult/nga_2/09_0611_nga_recommendation_spc.pdf

предложение трябва да бъде прието възможно най-бързо, но не по-късно от 6 месеца от започване на консултациите със заинтересованите лица. Общественото обсъждане на Проекта за Препоръка приключи на 24 юли 2009 г. и се очаква препоръката да бъде окончателно приета през есента на 2009 г. (т.е. преди окончателното приемане на решението за завършване на разглеждания пазарен анализ от КРС). Ето защо считаме за уместно КРС да съобрази решението си с Проекта на Препоръката.

Неналагането на задължение за публикуване на Типово предложение до голяма степен може да обезсмисли налагането на останалите специфични задължения, касаещи достъпа до пасивна инфраструктура на БТК. И към настоящия момент е налице спор между предприятията, ползващи тази инфраструктура, и БТК относно прилагането на Общите условия за съвместно ползване на помещения, съоръжение и кули и Общите условия за ползване на подземната канална мрежа на БТК (Общите условия), одобрени с Решение №721/10.05.2007 г. на КРС. Общите условия съдържат редица условия от ценови и неценови характер, които ограничават конкуренцията, които са обсъдени по-подробно в т. 2 по-долу. Без приемане на Типово предложение съществува риск от дългогодишни спорове между БТК и конкурентните предприятия и пълно блокиране на съвместното ползване на пасивната инфраструктура. В случай, че Общите условия бъдат наложени от БТК, регулаторът няма да има механизъм да се намеси по отношение на клаузи в Общите условия, които ограничават или нарушават конкуренцията и създават пречки за достъпа и съвместното ползване на пасивната инфраструктура на БТК. БТК ще може едностранно и без всякакъв контрол от страна на КРС да изменя Общите условия, и по този начин да избегне каквато и да е ефективна регулация. Ето защо считаме за особено важно на БТК да бъде наложено задължение за изготвяне на Типово предложение за достъп до подземната каналната мрежа и Типово предложение за съвместно ползване на помещения, съоръжение и кули, като в раздел V, б. Б. на Решението се добави нова т. 4. Считаме, също така, че БТК трябва да бъде задължена внесе в Комисията проекти на Типовите предложения, съобразно изискванията на Решението, в срок до един месец от неговото приемане.

2. Изменение и допълване на ценовите задължения (раздел V, б. Б., т.5)

В т. V. 4.3. на проекторешението е предвидено, че до одобряване на разходоориентирани цени, въз основа на изменената система за определяне на разходите, БТК прилага наложените ценови ограничения, съгласно приложението към решението (Приложението). Съгласно т. VIII. 5.4.9.2. на Приложението *до доказване на разходоориентирани цени въз основа на изменената Система БТК следва да прилага цените, съобразно одобрените от КРС Общи условия за съвместно ползване на помещения, съоръжение и кули и Общи условия за ползване на подземната канална мрежа на БТК.*

Дълбоко сме обезпокоени от предвидения от КРС подход при налагане на ценово ограничение относно цените, които БТК следва да прилага до одобряване на разходоориентирани цени на компанията за достъп до пасивна инфраструктура, и настояваме този подход да бъде преразгледан. Съгласно цитираната по-горе разпоредба, БТК следва да прилага цените по Общи условия за съвместно ползване на помещения, съоръжение и кули и Общи условия за ползване на подземната канална мрежа на БТК (Общите условия), одобрени с Решение №721/10.05.2007 г. на КРС, и потвърдени с Решение №9246 от 09.07.2009 на 5-членен състав на Върховния административен съд.

Най-напред считаме, че въпреки влизането си в сила на 09.07.2009 г., Решение №721 на КРС от 10.05.2007 г. не следва да се прилага. Решение №721 на КРС е прието на основание чл. 179, ал. 3 от стария Закон за далекосъобщенията (ЗД), който е отменен изцяло от §2 Преходните и заключителни разпоредби на сега действащия Закон за електронните съобщения (ЗЕС). Новият ЗЕС изобщо не предвижда приемането и одобряването от КРС на такива Общи условия.

Считаме, че методиката, по която са определени цените в Общите условия, не отговаря на изискванията за методика за определяне на разходоориентирани цени. Изискването на т. 5.4.5.2. от Приложението е *„Системата [да] се базира на настоящи стойности, като използва разходите за дейността според счетоводните (историческите) данни и амортизационни разходи, основани на настояща стойност, като ползва методология на пълно разпределение на разходите по услуги въз основа на дейността, която ги е породила“*. Имаме и сериозни съмнения, че определените в ОУ равнища на цените са съзнателно завишени с цел постигане на цени, по-високи от действащите през 2004 г. индивидуални договори. В подкрепа на тези две твърдения можем да приведем факта, че когато

приложим методиката, описана в т. 5.4.5.2 на Приложението към новоизградена от алтернативни предприятия през периода 2007-2008 г. канална мрежа, получаваме стойности на месечните цени за отдаване под наем на 1 метър защитна тръба от не повече от 0,05 лв., която цена е в пъти (между 4 и 5 пъти) по-ниска от цените съгласно Ценовата листа за ползване на подземна канална мрежа на БТК АД – Приложение 1.1. към ОУ.

В подкрепа на изложеното представяме Методика за определяне на разходоориентирани цени при предоставяне на ползване на селищна канална мрежа, използвана от алтернативните оператори (Приложение №1 към становището), както и конкретни данни за ценообразуването на цената за предоставяне на ползване на 1 метър защитна тръба от каналните мрежи на някои от алтернативните предприятия – членове на СЕК, притежаващи собствена канална мрежа (Приложения №2, 3 и 4 към становището). Предоставените данни и калкулации недвусмислено доказват, че съдържащите се в Ценовата листа на БТК цени за месечен абонамент за ползване на каналната мрежа са напълно нереални и отклоняващи се значително от действителните разходи по предоставяне на услугата.

На следващо считаме, че посочените в ОУ принципи на ценообразуване явно нарушават принципа на равнопоставеност на операторите, като налагат различни цени за ползване на положен кабел в зависимост от това:

- дали кабелът на даден оператор преминава самостоятелно през определена тръба или през същата тръба преминава и друг кабел на същия оператор;
- дали кабелът на даден оператор преминава самостоятелно през определена тръба или през същата тръба преминава кабел и на друг оператор.

Намираме това в разрез с изискването на т. 5.4.5.2 за „...*пълно разпределение на разходите по услуги въз основа на дейността, която ги е породила*“. В допълнение бихме отбелязали още факта, че ОУ не дават никаква гаранция на ползвателя на каналната мрежа как при полагане на кабели на други оператори в същата тръба (което би било нормална практика при експлоатация ограничен ресурс, какъвто е каналната мрежа) ще бъдат приложени предвидените диференцирани цени.

Считаме още, че ОУ съдържат и множество други несправедливи условия за търговия и ограничаване на пазара и

технологичното развитие във вреда на потребителите. Намираме за абсолютно неоправдани и недопустими заложените срокове за разглеждане на заявления за достъп до помещения, съоръжения и кули и на каналната мрежа, основания за отказ за предоставяне на достъп, процедури по осигуряване на достъп и одобряване на техническите документи. Тяхното прилагане към заварените случаи на използване на каналната мрежа и помещения, съоръжения и кули на БТК ще доведе до влошаване на конюнктурата на пазара и намаляване на конкуренцията в сектора на електронните съобщителни услуги. Освен това ще намали възможността на кабелните и алтернативни оператори за бърза реакция, при прекарване на нови трасета или отстраняване на възникнали аварии, което със сигурност ще се отрази негативно на мнението на потребителите и желанието им да използват услугите, предоставяни от тях. Красноречива подкрепа на тези наши твърдения е фактът, че именно тези аспекти на ОУ са обект на жалба пред Комисията за защита на конкуренцията. Сдружението за електронни комуникации (СЕК) и Асоциацията на Българските кабелни оператори (АБКО) са подали жалба в Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) с твърдение, че одобрените Общи условия за ползването на подземната канална мрежа на БТК съдържат предпоставки за злоупотреба с господстващо положение от страна на БТК по отношение на конкурентни оператори, които се нуждаят от достъп до инфраструктурата на БТК, за да могат да предоставят услугите си при конкурентни условия. По подадената жалба е образувана преписка № КЗК - 662/2007 г., по която все още се очаква произнасяне.

Не на последно място сме на мнение, че прилагането на ОУ ще има сериозно и дълготрайно негативно отражение върху пазара на съобщителни услуги, чиито потребители са на практика всички български граждани. Никой не може да пренебрегне факта, че условията за достъп до селищната канална мрежа и помещения, съоръжения и кули на БТК са от решаващо значение за развитие на конкуренцията в сектора на електронните съобщения. Посредством тази пасивна инфраструктура милиони потребители ползват услугите „кабелна телевизия“, „ширококолов достъп до Интернет“ и „обществени телефонни услуги“. Предвид липсата на алтернативно средство, чрез което операторите на кабелни мрежи за разпространение на телевизионни програми или за предоставяне на обществени телефонни услуги и ширококолов достъп до Интернет да осъществяват дейността си, възможността за достъп до каналната мрежа,

помещенията, съоръженията и кулите е от решаващо значение както с оглед навлизането на пазара, така и с оглед състоянието на конкуренцията между участниците на него. При тенденция за намаляване на цените както на дребно, така и на едро на почти всички електронни съобщителни услуги (вкл. на обществени телефонни услуги и ширококолов достъп до Интернет), е неприемливо увеличението на цената на достъпа до каналната мрежа и помещения, съоръжения и кули на БТК. Увеличението на цената на едро от своя страна ще доведе до минимум 25-30% увеличение на цената на дребно на предоставяните от операторите електронни съобщителни услуги, като в най-голяма степен това ще рефлектира върху ширококоловия достъп до Интернет. Същевременно от страна на БТК постоянно текат нови промоции за намаление на цените на услугите на компанията на дребно – напр. в момента БТК предлага лятна промоция за ползване на ширококолов ADSL достъп за 10 лв. на месец (с вкл. ДДС). При тези условия, всяко увеличаване на цената на едро към конкурентните предприятия, ползващи посивна инфраструктура на БТК за предоставяне на ширококолов достъп до Интернет би било пагубно за техния бизнес, който е поставен в достатъчно критично състояние от редица други фактори (влияние на финансовата криза върху платежоспособността на клиентите; необходимостта от полагане на кабелните мрежи под земята/в каналната мрежа на БТК; недостатъчно ефективната регулация в областта на необвързания достъп и битстрийм достъпа, все още съществуващите възможности за нелоялна конкуренция от фирми работещи изцяло в „сивия“ сектор на икономиката и др.). Проста калкулация показва, че е възможно увеличение на месечните разходи за ползване на каналната мрежа и помещения, съоръжения и кули с над 100% на кабелните оператори и доставчици на гласова телефонна услуга и достъп до Интернет, което, във време на световна икономическа криза и стагнация на икономиката ще рефлектира пагубно върху бизнеса на конкурентните на БТК предприятия, като причини намаляване на броя на потребителите, ползващи техните услуги. Увеличението на цената на едро на БТК ще се доведе до намаляване и на нищожния 3% пазарен дял на алтернативните оператори, предоставящи обществени телефонни услуги, който дял е достигнат от общо 20 оператора за повече от 5 години. В този смисъл прилагането на подобни ОУ непосредствено преди завършване на пазарни анализи съобразно правомощията на КРС по ЗЕС ще доведе до сътресение на пазара на електронни съобщителни услуги, а забавеното налагане на специфични задължения на предприятието със значително въздействие на

пазара ще постави под съмнение тяхната адекватност и ефективност.

До завършване на пазарните анализи и прилагане на разходоориентирани цени, кабелните и алтернативни оператори са изправени пред реалния риск да бъдат принудени от БТК да сключват договори и заплащат цени за ползване на подземната канална мрежа и помещения, съоръжения и кули съгласно ОУ. Ето защо считаме, че разгледаната по-горе т. VIII. 5.4.9.2. на Приложението трябва да бъде изменена, като се предвиди, че КРС налага ценови ограничения, по отношение на цените за достъп до пасивна инфраструктура както следва:

„До доказване на разходоориентирани цени въз основа на изменената Система „БТК“ АД се задължава да прилага цените за услугите за предоставянето на достъп до пасивна инфраструктура, съобразно наложените ценови ограничения в процедурата по одобряване на Типовите предложения, а до одобряването им, респективно до влизането им в сила при липса на предварително изпълнение на решението, прилаганите от „БТК“ АД цени следва да са не по-високи от цените по действащите към момента на влизане в сила на Закона за електронните съобщения индивидуални договори за достъп до селищната канална мрежа на БТК и договори за ползване на помещения, съоръжения и кули на БТК. Наложените ценови ограничения следва да се прилагат до одобряване на разходоориентирани цени за съответните услуги, изчислени въз основа на Системата след нейното изменение. В случай, че в рамките на процедурата по одобряване на Типовите предложения БТК не докаже разходоориентираност на цени, Комисията може да наложи ограничения на основание чл. 219, ал. 4 във връзка с чл. 220 от ЗЕС.“

Предложението ни е, до одобряване на Типови предложения, да се прилагат цени, не по-високи от предвидените в действащите към момента на влизане в сила на Закона за електронните съобщения индивидуални договори за достъп до селищната канална мрежа на БТК и договори за ползване на помещения, съоръжения и кули на БТК. В процедурата по одобряване на Типовите предложения КРС следва да изиска от БТК да предложи разходоориентирани цени за услугите си, формирани въз основа на система за определяне на разходите, изменена и допълнена съгласно наложените на БТК с Решение №237 от 17.03.2009 г. задължения. В случай, че към момента на одобрение на Типовите предложения системата за определяне на разходите не е надлежно изменена, или БТК не успее да

докаже разходоориентирани цени, КРС следва да наложи ценови ограничения на основание чл. 219, ал. 4 във връзка с чл. 220 от ЗЕС.

III. Забележки във връзка с раздел VI на Решението

С раздел VI на Решението КРС налага, продължава и изменя специфични задължения на „Българска телекомуникационна компания” АД (БТК) като предприятие със значително въздействие върху пазара на предоставяне на ширококолов достъп на едро.

1. Допълване на задължението за предоставяне на достъпа по т.1.

1.1. Следва да се предвиди изрично, че в бъдеще ще се предоставя достъпа на всички нива, предвидени в чл.10, ал.2 от Наредба № 1 от 19.12.2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване (Наредба № 1), с цел пълнотата на извършения анализи и избягване на противоречие с действащата нормативна уредба. Същото се налага и с оглед недопускане на възможност от страна на БТК за недопускане на достъп до регламентирани в Наредба № 1 нива и задълбочаване на конкурентните проблеми на анализирания пазар.

Считаме, че в т.1.7.1. на Решението КРС не е достатъчно категорична по отношение на формулировката „най-рано един месец след осигуряване на възможност за използване на съответните услуги на едро”. При предходното обществено обсъждане на проекта на Решение СЕК предложи да се въведат конкретни изисквания за предоставяне на доказателства от страна на БТК, че са предложили на предприятията новите ценови условия и допълнителни споразумения към договорите си с тях. Опасяваме се, че изразът „осигуряване на възможност” създава предпоставки за различно тълкуване и шиканиране от страна на предприятието предоставящо достъпа, като внася несигурност в обществените отношения. Едновременното одобряване на новите условия на дребно и едро не гарантира само по себе си промяна в действащите договори за специфичен достъп с предприятията.

Освен това е необходимо самите допълнителни споразумения да бъдат факт преди едномесечният срок да започне да тече, тъй като освен самите допълнителни споразумения, на

предприятията ползващи битстрийм достъпа е необходимо допълнително технологично време за своите продукти и ценови промени в услугите, организирани на дистрибуцията, и цялостната логистика, реклама и т.н.

От друга страна, считаме че следва да се конкретизира начинът на осигуряване на възможност, когато се касае до случаи на предлагане на услуги на дребно, които са свързани с предоставяне на нови услуги на едро, по отношение на които към момента на реализираното им няма сключени договори с предприятия (напр. предоставяне на услуги на дребно, пряко свързани с възможността да бъдат предоставяни услуги на едро на някое от други нива на битстрийм достъп). Не на последно място, предлагаме до изготвяне на Типово предложение КРС да предвиди процедура по одобряване на измененията в условията, тъй като такава в настоящия анализ липсва, а се цитира в т.1.7.1. на Решението. Освен това е предвидено, че тази процедура касае единствено одобряване на изменения в условията на едро, не и предоставяне на нови условия на едро, свързани с предоставяне на нови услуги на дребно. В тази връзка предлагаме КРС да конкретизира наложеното задължение на БТК.

1.2. Поддържаме направеното в хода на предходното обществено обсъждане мнение, че наред със задължението по т.1.7.1. следва да се наложи и отделно специфично задължение на БТК, с което да се предвиди забрана за налагане на т. нар. хищнически цени (predatory pricing).

2. Допълване на задължението за равнопоставеност (Раздел VI, т.2)

2.1. Поддържаме изразеното в хода на предходното обществено обсъждане становище, че е необходимо да се добави изрично задължение на БТК относно сроковете на предоставяне на достъпа при миграция на абонати. От съществено значение е наличието на конкретни срокове, при които това се извършва, като предложението на СЕК е за мигриращи абонати /ползватели на ADSL услугата на БТК, които преминават към ползване на услуги от алтернативни предприятия/ това да става незабавно /без прекъсване на услугата/, а в случаите на нови клиенти - в срок съотносим със срока за предоставяне на услугата, съгласно Общите условия на БТК, но не повече от 5 работни дни. Това се налага поради факта, че алтернативното предприятие също се нуждае от технологично време за инсталиране на услугата. Кумулирането на двата срока би

увеличило неоправдано времето за предоставяне на услугата на абоната на алтернативното предприятие. При изпълнение на това условие новите абонати на ADSL услугата на БТК и тези на алтернативното предприятие ще бъдат поставени при равни условия. Обратното - при липса на такова специфично задължение за БТК, особено по отношение на новите абонати, тези ползватели услугите от алтернативното предприятие ще бъдат дискриминирани по отношение на абонатите на БТК. Подългият срок за предоставяне на услугата е от съществено значение именно за новите абонати, тъй като последните не разполагат с такава услуга и срокът е един от важните фактори при избора на доставчик. В тази насока е и Общата позиция на ГЕР.

2.2. Както бе посочено и при предишното обществено обсъждане съществуват и други драстични примери за дискриминационни практики по отношение на абонатите на алтернативното предприятие, които не са взети предвид от регулатора. В случаите на преместване на адреса на ползвателите на ADSL услугата на БТК, последните заплащат само инсталационна такса, съгласно Общите условия на БТК. Не така стоят нещата при промяна на адреса на абонат на алтернативно предприятие. В този случай предприятието заплаща всички месечни абонаменти до изтичането на минималния 6 месечен срок, цена за откриване на нов DSLAM порт и цена за техническо проучване и откриване на абонатна линия. В случая единствено последната цена е съотносима към цената за нова инсталация при ADSL услугата на БТК. Всички останали цени са в неоправдана тежест за алтернативното предприятие и неговият абонат и поставят последния в драстично дискриминационни условия.

Аналогично е и положението със съществуващата цена за прекратяване на услугата за абонатна линия, доколкото такава не е предвидена в услугите на дребно за абонатите на БТК. В мотивите по приемане на становищата КРС е отбелязала, че тази цена е отпаднала от договорите, с което твърдение не сме в състояние да се съгласим и считаме, че не отговаря на обективната истина.

Решаването на изнесените в т.т. 2.1. и 2.2. проблеми едва в Типовото предложение не би могло да ги уреди за периода до неговото приемане, като се има предвид сроковете за внасянето му в КРС, времето за приемането, евентуалното обжалване, отмяна и/или спиране на предварителното изпълнение, т.е. за един много дълъг срок от време, в който на

практика ще съществува неизпълнение на задължението на БТК за равнопоставеност, в обхвата дефиниран от регулатора.

Следва да се има предвид, че става въпрос за действащи цени в договорите за битстрийм достъп с предприятията и доколкото КРС в Раздел VI, т.4/ценови ограничения/ е наложила цените по сключените с предприятията договори за достъп като ценови таван до въвеждането на разходоориентирани цени. На практика, до уреждането на посочените по-горе проблемни въпроси, чрез Типовото предложение, не съществува механизъм за детайлизиране, съответно следене, изпълнението на задължение за равнопоставеност от страна на БТК. В тази връзка предвидените в т.2 на раздел VI от проекта на Решение задължения се превръщат по-скоро в декларативни.

Посочените по-горе примери на дискриминационно отношение на практика са и в нарушение на т.1 на раздел VI /задължение за предоставяне на услугата/ и по-конкретно на т.1.7.1., където изрично се налага на БТК задължение за предоставяне при ценови и неценови условия и срокове, които кореспондират с услугите на дребно.

Поради изнесеното по-горе настояваме КРС да наложи задължение на БТК, с което да гарантира спазването на наложените в т.1 и т.2 на раздел VI от Решението задължения именно за периода до приемане на Типовото предложение.

3. Допълване и изменение на наложените ценови ограничения, включително задължения на разходоориентираност /раздел VI, т.5/ от Решението

В т. 5 на раздел VI на Решението КРС е наложила ценови ограничения, включително задължения на разходоориентираност при предоставяне на услугата специфичен достъп.

С т. 5.3. по-конкретно се въвежда задължение за разходоориентираност на цените, като до одобряване на разходоориентираните цени се налага ценово ограничение, съгласно приложението. В т.5.5.4.3. на приложението се въвежда ценово ограничение като се прилагат цените по сега действащите договори с предприятията.

Цените по действащите договори за специфичен достъп са в резултат на наложените ценови ограничения на битстрийм достъпа с Решение № 1358 от 15.11.2007 г. С това решение се

определя стойността на маржа между цените на дребно и цените на битстрийм достъпа в размер на 17.39%.

Както КРС твърди в т.5.5.4.3. на приложението до тази стойност на маржа при приемане на решение № 1358/07г. се стига при определени допускания, като изходни позиции за изчисляване на маржа. Такива са например продължителност на договора, прогнозен брой абонати на конкурентните предприятия, критерии за национално покритие на услугата от конкурентите и пр. На същото място се твърди, че при промяна на условията, които влияят на допусканията, ще се преразгледат тези изходни позиции, въз основа на които е определен маржа.

Дори само фактът, че от приемане на Решението с което се определят ценови ограничения /Решение №1358/07г./ до настоящия момент са изминали близо две години, говори, че условията, които влияят на допусканията няма как да не са променени, особено в динамичен и бързо развиващ се сектор като този на електронните съобщения. Дори само по отношение на едно от допусканията - прогнозен брой абонати на конкурентните предприятия е налице явно несъответствие с очакванията.. Повече от явно е, че се налага преразглеждане на размера на наложените ценови ограничения. В последният абзац на т.5.5.4.3. от раздел VIII на Приложението КРС твърди, че при промяна на условията, при които стойността на маржа от 48% е определен, КРС ще го преразгледа. Оставяме на страна вътрешното противоречие на текста, тъй като в следващото изречение се казва, че „маржът следва да се запази до определяне на разходоориентирани цени“, което означава, че КРС не счита за необходимо да променя посочения по-горе марж до определяне на разходоориентирани цени.

В същата точка КРС е предвидила, че описание на начина за определяне или промяна на цената на едро при изменение на цената на дребно (месечен абонамент за ширококолов достъп до Интернет за клиентски профил с определени характеристики) ще се представя от БТК в КРС заедно с документите по ценообразуване, подобно задължение обаче не е наложено на дружеството с проекта на решение, като освен това касае единствено случаи на изменение на цената на дребно, а не и случаи на нови услуги на дребно, пряко свързани с нови услуги на едро, както бе отбелязано и по-горе в т.1.1. от становището. Считаме, че следва да се предвиди механизъм за одобряване на условията за предоставяне на нови ли изменение на съществуващи услуги на едро, пряко свързани с услуги на дребно и обратното.

На следващо място, в същия раздел КРС е приела, че при предложение на БТК за условия и цени за битстрийм достъп за първо и трето ниво, съгласно разпоредбите на Наредба № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване достъп и/или взаимно свързване, в случай, че дружеството не докаже **разходоориентираността на цените, КРС ще определи съответната стойност на маржа за съответното ниво на достъп.** В същото време в т.5.3 от Решението регулаторът е приел, че до одобряване на разходоориентирани цени, въз основа на изменената система за определяне на разходите, БТК прилага наложените ценови ограничения, съгласно приложението към настоящото решение. По отношение на цените за първо и трето ниво на достъп обаче не са наложени ценови ограничения. Считаме, че КРС следва да запълни тази празнина в анализа. В т.5.5.4.2. от раздел VIII на Приложението КРС е приела, че в използваната от БТК Система фигурират услуги за предоставяне на специфичен/битстрийм достъп, които **не са диференцирани за нива на свързване,** съгласно Наредба № 1. В последната битстрийм достъпа е дефиниран като достъп, който позволява на предприятията да предоставят ширококоловни услуги на крайни потребители като използват своята опорна мрежа и части от мрежата на предприятието, което предоставя достъпа. Тъй като в Наредба № 1 са посочени три варианта за реализиране на битстрийм достъпа, КРС е изразила мнение, че предлагането на цена на услугата само за един от вариантите е ограничително по отношение на възможностите за достъп. Поради посоченото и с оглед улесняване на достъпа на конкурентите, регулаторът е счел, че услугите в Системата следва да бъдат допълнени, с оглед предлагане на всички варианти на посочения достъп. Същевременно предоставяните от предприятието услуги за ширококолов достъп до интернет на пазара на дребно са включени в Системата като „други услуги”, което пречатства оценката за наличие на ценова преса или за ограничаване на маржина на конкурентите.

Горепосоченото е основание за КРС да счита, че използването на Системата, с оглед определяне на разходоориентирани цени за битстрийм достъп, следва да бъде предшествано от изменения в същата, като предоставяните от БТК услуги на разглеждания пазар се приведат в съответствие с нивата за достъп, съгласно Наредба № 1. Едновременно с това компонентите на системата, които се явяват входни данни, както и списъкът с услугите, следва да се приведат в съответствие с конкретизираното задължение за разделно

счетоводство и да бъдат обект на независим одит. В тази връзка за нас остава неизяснен фактът относно наложеното задължение на БТК по отношение на цените на едро за битстрийм достъп за първо и трето ниво и как ще бъдат регулирани същите до приемане на разходоориентирани цени, съобразно изменената система на разпределение на разходите, в случай че регулаторът не приеме предложението на СЕК, по време на предходното обществено обсъждане, за скъсяване на сроковете при нейното предлагане и одобрение.

СЕК поддържа своето становище, което винаги е изразявал, че съществуващите цени на битстрийм достъпа са високи и като такива пречат развитието на конкуренцията при предоставянето на широколентови услуги.

3.1. СЕК поддържа направеното и при предходното обществено обсъждане предложение за случаите на промяна на цените на дребно за съществуващите профили на услугата. В този случай предложението е цената на едро да се определя по формулата $X+X.0,15$, където X е абсолютната стойност на намалението на цената на дребно. Прилагането на тази формула ще доведе до поддържане на достигнатия марж при динамична промяна на пазара на дребно и ще даде възможност на алтернативните предприятия да предлагат по конкурентни услуги на дребно на своите абонати.

3.2. Поддържаме направеното преди предложението за намаляване на цените за откриване на DSLAM порт от 116 лв. без ДДС на 100 лв. без ДДС и намаляване на цената за техническо проучване и откриване на абонатна линия от 18 лв. без ДДС на 10 лв. без ДДС.

3.3. От особена важност е спешното намаляване на цените на едро за най-широко използваните профили от домашни потребители. За профили ADSL 6144A и ADSL 12288A съществуващите цени, съответно 5.75 лв. и 9.05 лв. без ДДС не позволяват да се формира услуга, чиято цена на дребно да е конкурентна на най-новите пакети на ADSL услугата на БТК. За да може да се предостави услуга на дребно от алтернативното предприятие, която да е съотносима в ценово отношение до съответната услуга на БТК, цените на едро не трябва да надвишават 2 лв. и 4 лв. без ДДС за съответните, посочени по-горе, профили.

Считаме неприемането им от страна на КРС за нецелесъобразно и пречатващо развитието на широколентовите услуги в

страната, още повече, че няма посочени мотиви за неприемането им.

IV. Забележки във връзка с Приложението

1. В раздел VI, т.3.1, подраздел Взаимозаменяемост между различните видове ширококолов достъп от гледна точка на използваните мрежови технологии (стр. 93 и сл.), въпреки направеното заключение, че пазарът на дребно за ширококолов достъп включва предоставянето на ширококолов достъп чрез ADSL, кабелни мрежи за разпространение на радио и телевизионни програми и LAN/RLAN, не е направен анализ на спецификата на мрежите от типа на LAN/RLAN, както е направено по отношение на останалите технологии, по отношение на които е изследвана взаимозаменяемостта между мрежите. Очудващо е, че анализ липсва, при условие, че в същия раздел КРС констатира, че „най-широко разпространения начин за предоставяне на ширококолов достъп в България е чрез LAN/RLAN”. Считаме, че с оглед пълнота на изложените следва да се отрази тази специфика и в конкретния подраздел.

2. От гледна точка на пазара на дребно в недостатъчна степен е изследвано функционално различие на предоставянето на достъп до интернет чрез WiMAX и предоставянето чрез ADSL, кабелни мрежи за разпространение на радио и телевизионни програми и LAN/RLAN. В тази връзка считаме, че предвид спецификите на крайните устройства, продуктовото портфолио и поради своите технологични специфики, WiMAX технологията не е взаимозаменяема с останалите, използвани за предоставяне на фиксиран ширококолов достъп до Интернет, и това трябва да бъде посочено изрично в анализа на КРС. В тази връзка считаме, че етапа, в който се намира развитието на мрежите, изградени чрез WiMAX технология, не е единствената причина, която поставя технологията извън обхвата на анализирания пазар, а следва да се отчетат и технологичните различия. Не можем да приемем мотивът на КРС, че етапът на развитие на технологията е достатъчно снование да се счита, че същата не е взаимозаменяема с останалите, използвани за предоставяне на фиксиран ширококолов достъп до Интернет и не е необходима да се извършва анализ на технологичните различия, тъй като това би довело до непълнота на анализа.

VI. Искане за налагане на временни мерки по чл. 42, ал. 9 от ЗЕС

Поддържаме нееднократно изразяваната си позиция, че до завършване на пазарните анализи с подлежащи на предварително изпълнение решения съгласно чл. 35, ал. 6, т. 3 на ЗЕС, е необходимо да се предприемат мерки, които да не позволят изкривяване на пазара и налагане на антиконкурентни практики от страна на БТК. Едновременно с изготвяне на проекта за решение за определяне на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура в определено местоположение като съответен пазар, подлежащ на ex ante регулиране, КРС следва да упражни правомощението си по чл. 42, ал. 9 от ЗЕС, който предвижда: *„В изключителни случаи, когато за въвеждане на определените в проекта на решението по ал. 2 специфични задължения се изисква продължителен период от време и комисията смята, че съществува спешна нужда за защита на конкуренцията и интересите на потребителите, комисията може да не предприеме действията по ал. 1 и 4, а да наложи обосновани, пропорционални и временни специфични задължения, предвидени в този закон. ”*

Считаме че са налице всички предвидени в чл. 42, ал. 9 на ЗЕС предпоставки:

- Изготвен е проект на решение по чл. 42, ал. 2 от ЗЕС, с който се установява липса на ефективна конкуренция на съответния пазар (достъп до пасивна инфраструктура), предлага се определяне на предприятие със значително въздействие на пазара, както и изменение на действащи задължения;
- Налице е спешна нужда за защита на конкуренцията и интересите на потребителите.

Наложените на основание чл. 42, ал. 9 от ЗЕС обосновани, пропорционални и временни специфични задължения следва да включват:

- Продължаване на действието на наложеното на БТК задължение за предоставяне на съвместно ползване на помещения и съоръжения;
- Продължаване действието на наложеното на БТК задължение за равнопоставеност;
- Продължаване действието на наложеното на БТК задължение за прозрачност;

- Налагане на ценови ограничения чрез ограничаване нарастването на цените до предварително определен ценови праг.

Продължаването на посочените специфични задължения следва да се установи чрез задължение за предоставяне на съвместно ползване и достъп при условията на действалите към момента на влизане в сила на Закона за електронните съобщения индивидуални договори за достъп до селищната канална мрежа на БТК и договори за ползване на помещения, съоръжения и кули на БТК. В случай, че след влизане в сила на Закона за електронните съобщения БТК е сключвала договори за достъп до селищната канална мрежа на БТК и договори за ползване на помещения, съоръжения и кули при различни условия от тези по предходното изречение, по отношение на тях следва да се приложи принципът на равнопоставеност и те да бъдат уеднаквени.

Налагането на ценови ограничения следва да се извърши чрез забрана за увеличаване на цените или въвеждане на нови цени над ценовия праг, установен с действалите към момента на влизане в сила на Закона за електронните съобщения индивидуални договори за достъп до селищната канална мрежа на БТК и договори за ползване на помещения, съоръжения и кули на БТК.

В допълнение, следва да се дадат задължителни указания на БТК, до приключване на пазарните анализи да се въздържа от каквито и да било действия по прекратявяване на сключените договори и сключване на договори на основа на Общите условия; в случай че такива са сключени, отношенията да бъдат преуредени при спазване на цените и условията на действалите към момента на влизане в сила на Закона за електронните съобщения индивидуални договори за достъп до селищната канална мрежа на БТК и договори за ползване на помещения, съоръжения и кули на БТК.

Посочените временни мерки следва да бъдат в сила, докато КРС завърши анализа на пазар 4 и наложи специфични задължение на предприятието със значително въздействие на пазара по реда на новия Закон за електронните съобщения, така, както са предложени в т. II.2 на настоящото становище.

В заключение, апелираме към Комисията за максимално бързо завършване на процедурата по анализ на разглежданите пазари (Пазар 4 и 5 съгласно препоръката на ЕК от 2007 г.) и

налагане на специфични задължения на предприятието, определено за такова със значително въздействие на пазара. Към момента са изминали над 2 години от приемане на Закона за електронните съобщения, респ. повече от 2 години КРС не осъществява правомощията си да регулира съгласно новата законова рамка пазарите за достъп. Анализът на Комисията използва данни и факти актуални към м. ноември 2007 г. и съществува реална опасност към момента на приемане на окончателното Решение от КРС за приемане на пазарните анализи разглежданите пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги да са напълно променени, което ще доведе до неточност на направените анализи и неадекватност на наложените мерки.

Приложения:

1. Методика за определяне на разходоориентирани цени при предоставяне на ползване на селищна канална мрежа;
2. Ценообразуване за цени за предоставяне на ползване на каналната мрежа на „Ай Ти Ди Нетуърк“ АД (търговска тайна);
3. Ценообразуване за цени за предоставяне на ползване на каналната мрежа на „Евроком Кабел Мениджмънт България“ ЕООД (търговска тайна);
4. Ценообразуване за цени за предоставяне на ползване на каналната мрежа на „Спектър Нет“ АД (търговска тайна).

С уважение:

Сдружение за
Електронни
Комуникации

Теодор Захов
Председател на УС
Сдружение за електронни комуникации (CEK)

София 1000, бул. "Патриарх Евтимий" 36, вх. Б, ап. 13
тел. (+359 2) 9887360, 9887361
факс: (+359 2) 9877096
лице за контакт: Пламена Николаева (Секретар на CEK)
e-mail: plamena.nikolaeva@dpc.bg; info@bgsec.org

МЕТОДИКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РАЗХОДООРИЕНТИРАНИ ЦЕНИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА СЕЛИЩНА КАНАЛНА МРЕЖА

ЦЕЛ НА ДОКУМЕНТА

Документът описва методика за калкулиране на разходоориентирани цени за достъп до подземната канална мрежа и е базиран на практиката на предприятията осъществяващи електронни съобщения, които са изградили или са в процес на изграждане на пасивна инфраструктура – тръбна канална мрежа, както и на разходите по експлоатация на същата.

В предложената методика не се има предвид икономите на мащаб, които предприятието като БТК генерира при изграждане на пасивна инфраструктура. Също така посочените цени на материалите и услугите, както и разходите по поддръжката на тази инфраструктура са от последните пет години, като голяма част от тях са през 2007 и 2008 г, когато цените на тези материали, както и разходите за труд бяха на своите върхови стойности.

Настоящата Методика има за цел да представи пред Комисията за регулиране на съобщенията алтернативен метод за изчисляване на разходоориентирани цени на пасивната инфраструктура от този на БТК, което ще позволи на Комисията да го използва при определяне на някои от специфичните задължения, които КРС е постановила в свое Решение 767 от 2009 г., а именно това в т. 5.4.9.2 за разходоориентираност на цените на предоставяната услуга. Настоящата Методика представлява инструмент за определяне на разходите за изграждане, поддръжка и отдаване на **един линеен метър тръба** от тръбната канална мрежа.

Предвид на действащата нормативна база, определяща правилата за изграждане на кабелни далекосъобщителни мрежи и съоръженията към тях, а именно Наредба №17 обн. в ДВ бр. 53 от 28.06.2005 г., която позволява съвместен достъп на мрежи в изградена пасивна инфраструктура, настоящата Методика би могла да се допълни с определяне на разходоориентирани цени при съвместния достъп на няколко оператора в една тръба, като полученият разход за един линеен метър тръба се раздели на броя на ползвателите.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА МЕТОДИКАТА

Методиката се основава на проект за „Определяне, анализ и оценка на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро“, приет с Решение 767 на КРС от 2009 г. Основна цел на Методиката е определяне на разходоориентирани цени за всички услуги, свързани с предоставянето на достъп до подземната канална мрежа на трети страни, както и с цел участие в последващо калкулиране на разходоориентирани цени за услугите, предоставяни от предприятието посредством подземната канална мрежа.

Основни принципи на Методиката съгласно т. 5.4.9.2 от документа са:

- Източник на информация за разходите „Current Cost Accounting“ – прилагане на

амортизационни стойности за материалните активи, покупни стойности на нематериалните активи и текущите материали, и действителни стойности на разходите за труд;

- Оценка на разходите „Top-Down“ - методиката се прилага за вече изградени участъци, като се основава на счетоводните данни за тях;
- Разпределение на разходите „Fully Distributed Costs“ - всички присъщи разходи се разпределят на 100% върху ресурса, предлаган от каналната мрежа, независимо от неговия ползвател (собственик или наемател);
- В Методиката е отразено и съвместното ползване на тръби от каналната мрежа от БТК и останалите оператори – разходите са отнесени на линеен метър тръба, но Методиката не разглежда прихода, който БТК генерира, а именно ползването на една тръба от няколко оператори, което довежда до несъпоставимост на приходите от предоставяната услуга към разходите за нея.

ОСНОВНИ ВИДОВЕ ЦЕНИ, ОПРЕДЕЛЯНИ С МЕТОДИКАТА

Методиката служи за определяне на периодични (месечни) цени за ползване на участък от каналната мрежа, представляващ линеен метър тръба.

ОСНОВНИ ВИДОВЕ РАЗХОДИ

Методиката взема предвид следните основни видове разходи, участващи в определянето на месечната цена:

- Първоначални разходи по изграждане на каналната мрежа;
- Текущи разходи за материали и услуги по поддръжката на каналната мрежа;
- Текущи разходи за труд по поддръжката на каналната мрежа;
- Текущи разходи за труд по обслужване на достъпа до каналната мрежа;

ПЪРВОНАЧАЛНИ РАЗХОДИ ПО ИЗГРАЖДАНЕ

Методиката допуска следните разходи по изграждане на каналната мрежа:

- Разходи за проектиране и надзор. Изчисляват се по фактури за проектантски, оценителски, надзорни и свързани с тях услуги. Тук се включват и техническите разходи по изготвяне на проекти и документация.
- Разходи по разрешителни и лицензионни режими, местни и държавни. Изчисляват се по внесени такси съобразно действащите тарифи за строителни и др. разрешителни.
- Разходи за материали, вложени в строителството (строителни материали, тръби, капацити, сигнално-охранителна техника и т.н.). Изчисляват се по фактури за закупени материали.
- Разходи за труд по изграждане. Включват всички разходи за труд – както към външни

подизпълнители (изчислени по фактури), така и вътрешно-фирмени (остойностени по проектен план-сметка). Вътрешно-фирмените разходи за труд включват и вложения труд по предходните три точки.

ТЕКУЩИ РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ И УСЛУГИ ПО ПОДДРЪЖКАТА

Методиката допуска следните разходи за материали по поддръжка на каналната мрежа:

- Разходи за строителни и др. материали за възстановяване на повредени елементи и участъци. Поради променливата величина на тези разходи допустимите начини за оценката им са:
На база процент от разходите за материали, вложени в изграждането. В този случай е прието годишният разход за поддръжка и материали да е на стойност 0.5% от разходите за материали за изграждане на мрежата.
- Разходи за охрана (СОТ). Изчисляват се на база действителни разходи по фактури.
- Разходи за застраховки. Изчисляват се на база действителни разходи по фактури.

ТЕКУЩИ РАЗХОДИ ЗА ТРУД ПО ПОДДРЪЖКАТА

Методиката допуска следните разходи за труд по поддръжка на каналната мрежа:

- Разходи по възстановяване на повредени елементи и участъци. Поради променливата величина на тези разходи допустимите начини за оценката им са:
На база процент от разходите за труд, вложени в изграждането. В този случай е прието годишният разход за поддръжка и материали да е на стойност 0.5% от разходите за труд за изграждане на мрежата.

ТЕКУЩИ РАЗХОДИ ЗА ТРУД ПО ОБСЛУЖВАНЕ НА ДОСТЪПА

Методиката допуска следните разходи за труд по обслужване на достъпа:

- Разходи за труд към външни подизпълнители и вътрешно-фирмени разходи за труд, изисквани от процеса на обслужване на заявка за достъп.

ПЕРИОД НА АМОРТИЗАЦИЯ

За целите на Методиката, периодът на амортизация на каналната мрежа се приема за равен на 25 години. Основание за това е обичайният срок за амортизация на строителни съоръжения с дълъг срок на експлоатация.

ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ

Основните технически параметри на каналната мрежа и тяхното определяне се извършва както следва:

- Изграждане на канална мрежа състояща се от определен брой HDPE тръби с

диаметър ф32 мм и ф40 мм, както и PVC тръби с диаметър 110 мм, заедно с прилежащите към тази тръбна мрежа шахти, капаци и всички други елементи от пасивната инфраструктура.

- Средно сечение на каналната мрежа. Определя се като средно-претеглена стойност (сечение по дължина) от всички участъци на каналната мрежа. Представява действителният брой тръби, положени паралелно в един изкоп и се изчислява като се разделят общата дължина на положени тръби на общата дължина строителство. Пример: Ако в един участък е изградена канална мрежа с дължина от 10 км и са положени общо 40 км тръби, то средното сечение на тази мрежа е 4 броя тръби.
- Обща дължина на каналната мрежа. Определя се като километри единична тръба, изчислени на база на умножени километри изградена канална мрежа по средно сечение на канална мрежа. Пример : Ако са изградени 10 км канална мрежа с две PVC тръби с диаметър 110 мм и две HDPE с диаметър 40 мм, общата дължина на каналната мрежа е 40 км тръби.

НОРМА НА ПЕЧАЛБА

Методиката определя като допустима норма на печалба в размер на 10%.